YATIRIM FIRSATLARI

FIRAT KALKINMA AJANSI
DEVELOPMENT AGENCY

FIRAT
KALKINMA AJANSI
DEVELOPMENT AGENCY

YATIRIM FIRSATLARI

Kasım 2014 | BİNGÖL

İÇİNDEKİLER

- RAKAMLARLA BİNGÖL 8
- MEVCUT DURUM VE YATIRIM YAPILABİLECEK SEKTÖRLER 12
- TARIMA DAYALI SANAYİDE POTANSİYEL SEKTÖRLER 28
- SANAYİ 30
- MADENLER VE JEOTERMAL KAYNAKLAR 34
- TURİZM 36
- İLDEKİ KURUMLAR 40
- ULAŞIM 42
- BİNGÖL'E YATIRIM İÇİN "12" NEDEN 44
- TEŞVİK SİSTEMİ 48

"BU KİTAPÇIK FIRAT KALKINMA AJANSI BİNGÖL YATIRIM DESTEK OFİSİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR..."

* Hazırlayanlar : M. Fatih ÇAN, Lokman PİRİM, İsa TELİMEN, Aytekin SEZGİN, Murat ORTAK
* Fotoğraflar : Kenan Nihat ELÇİ
* Tasarım : Hasan ATEŞ
* Baskı : Diltemizler Reklam ve Matbaa San. Tic. Ltd. Şti. Tel : 0422 336 9 336 www.drreklam.net

EŞSİZ GÜZELLİKTEKİ YÜZEN ADASI İLE

SU CENNETİ; BİNGÖL

GİRİŞ

Bingöl, 2013 yılında faaliyete geçen havaalanı, 2007 yılında kurulan ve hızla gelişen Üniversitesi, birçok işletmeye ev sahipliği yapan Organize Sanayi Bölgesi ve küçük sanayi siteleri, 2014 yılında tamamlanan belediye altyapı ve üst yapı çalışmaları, tamamlanmış ve çalışmaları devam eden bölünmüş yolları ile son yıllarda yatırım altyapısını tamamlama anlamında önemli bir ivme yakalamıştır.

İlin doğal güzellikleri, yer altı kaynakları, mera hayvancılığına uygun sahaları, hayvancılık sektöründe yetişmiş insan gücü, coğrafi konumu Bingöl'ün kalkınmada öne çıkan unsurlarıdır. İlde tarım ve hayvancılık, tekstil, inşaat malzemeleri, madencilik, enerji, turizm ve imalat sanayi sektörleri yatırım fırsatları sunan temel sektörler olarak ön plana çıkmaktadır.

Özellikle 2012 yılında yürürlüğe giren yeni teşvik sistemiyle en fazla desteğin sağlandığı 6. Bölge illeri arasında yer alması ilimizin kalkınma sürecinde çok önemli bir fırsattır. Nitekim ilimizde 2012 yılından sonra gerçekleşen yatırım teşvik belgeli yatırımlar Bingöl'ün bu fırsattan yararlanmaya başladığını göstermektedir.

Bingöl ili, Doğu Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Fırat bölümünde yer almaktadır. Doğuda Muş, kuzeyde Erzincan ve Erzurum, batıda Tunceli ve Elazığ, güneyde ise Diyarbakır illeri ile komşudur. İlçeleri ise merkez ilçeyle beraber Adaklı, Genç, Karlıova, Kiğı, Solhan, Yayladere ve Yedisu'dan oluşmaktadır. Bingöl ili coğrafi konumu itibariyle Orta Anadolu'yu İran'a bağlayan güzergah ile GAP bölgesini Karadeniz'e bağlayan güzergahın kesiştiği noktada yer almaktadır.

Bu yönüyle Bingöl bir kavşak noktasıdır. Devlet yolları, acil eylem planı kapsamındaki yollardan olup, Elazığ-Bingöl devlet yolu bölünmüş yol çalışmaları ile Muş-Bingöl devlet yolu bölünmüş yol çalışmaları tamamlanmış, GAP bölgesini Karadeniz'e bağlayacak Diyarbakır-Bingöl-Erzurum bölünmüş yol yapım işi ihale edilmiş ve çalışmaları devam etmektedir.

Ayrıca İl, Doğu Anadolu Bölgesi'ni batıya bağlayan demiryolları hattı üzerinde bulunmaktadır.

RAKAMLARLA BİNGÖL

GÖSTERGE	BİNGÖL	YIL	KAYNAK
GENEL			
COĞRAFİ YAPI			
Alan Büyüklüğü (Göl dahil-km²)	8.253,50	2011	TÜİK
İlçe Sayısı (Merkez ilçe dahil)	8	2011	TÜİK
Köy Sayısı	321	2014	MİGM
Rakım	1.151	2011	TÜİK
DEMOGRAFİK YAPI			
Nüfus	265.517	2013	TÜİK
Köy Nüfusu	115.182	2013	TÜİK
SOSYAL YAPI VE BEŞERİ SERMAYE			
İŞGÜCÜ YAPISI			
İstihdam Oranı (%)	50,8	2013	TÜİK
İşgücüne Katılım Oranı (%)	54,6	2013	TÜİK
İşsizlik Oranı (%)	7	2013	TÜİK
EĞİTİM			
Yüksekokul veya Fakülte Mzn.	15.568	2013	TÜİK
Yüksek Lisans Mezunu	814	2013	TÜİK
Doktora Mezunu	184	2013	TÜİK
İŞ HAYATI			
İş Yeri Sayısı	1.651	2013	SGK
Aktif Çalışan Sayısı	36.823	2013	SGK
Yatırım Teşvik Belgesi (adet)	74	2010-2013	EKO. BAK.
YTB-Sabit Yatırım Tutarı (TL)	1.349.840.094	2010-2013	EKO. BAK.
SAĞLIK			
SGK Kapsamında Aktif Çalışanların Nüfusa Oranı	13,87	2013	SGK
Hastane Sayısı	7	2012	TÜİK
Hastane Yatak Sayısı	623	2012	TÜİK

Tablo 1: Rakamlarla Bingöl

GÖSTERGE	BİNGÖL	YIL	KAYNAK
SOSYO-KÜLTÜREL YAPI			
Tiyatro Salonu Sayısı	4	2011-2012	TÜİK
Tiyatro Seyirci Sayısı	6.565	2011-2012	TÜİK
Sinema Salonu Sayısı	3	2013	TÜİK
Sinema Seyirci Sayısı	39.000	2013	TÜİK
EKONOMİK YAPI			
SANAYİ			
OSB Sayısı	1	2013	BİL.SAN. TEK.BAK.
OSB Toplam Parsel Sayısı	45	2013	BİL.SAN. TEK.BAK.
Küçük Sanayi Sitesi Sayısı	3	2013	BİL.SAN. TEK.BAK.
TARIM			
Toplam Tarım Alanı (dekar)	345.266	2013	TÜİK
Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Ekilen Alanı (Dekar)	231.502	2013	TÜİK
HAYVANCILIK			
Büyükbaş Hayvan Sayısı	143.618	2013	TÜİK
Süt Miktarı (ton)	161.612	2013	TÜİK
Küçükbaş Hayvan Sayısı	466.495	2013	TÜİK
Süt Miktarı (ton)	20.378	2013	TÜİK
Kanatlı Hayvan Sayısı	164.058	2013	TÜİK
Bal Üretimi (ton)	1.294	2013	TÜİK
TURİZM			
Ziyaretçi Sayısı	30.326	2011	TÜİK
Turizm Yatırım Belgeli Tesiste Yatak Sayısı	224	2011	TÜİK
Turizm İşletme Belgeli Tesiste Yatak Sayısı	56	2011	TÜİK
Belediye Belgeli Tesiste Yatak Sayısı	163	2011	TÜİK
Geceleme Sayısı	6.664	2011	TÜİK

GÖSTERGE	BİNGÖL	YIL	KAYNAK
DIŞ TİCARET			
İhracat ($)	10.656.616	2013	TÜİK
İthalat ($)	1.014.525	2013	TÜİK
MALİ YAPI			
Kamu Yatırımlarından Alınan Pay (Bin TL)	398.614	2013	KALK. BAK.
Kişibaşına Düşen Kamu Yatırımları (TL)	1501	2013	TÜİK-KALK. BAK.
Tasarruf Mevduatı (Bin TL)	173.984	2013	TBB
Kullandırılan Krediler (Bin TL)	620	2013	TBB
AR-GE - YENİLİK			
Marka Tescili	209	2002-2013	TPE
Patent Tescili	7	2002-2013	TPE
Endüstriyel Tasarım Tescili	6	2002-2013	TPE
Faydalı Model Tescili	1	2002-2013	TPE
ALTYAPI			
ENERJİ			
Kişi başına toplam elektrik tüketimi	589	2011	TÜİK
Kişi başına sanayi elektrik tüketimi	60	2011	TÜİK
ULAŞIM			
İl ve Devlet Yolu (km)	731	2013	TÜİK
Demiryolu (km)	96	2013	TCDD
Havayolu Aylık Yolcu Sayısı (Ortalama)	9578	2014	DHMİ

GELİŞMİŞLİK ENDEKSLERİ REFERANSLARI	SIRALAMA
Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi (2011)	72/81
Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi (2010, KTÜ)	75/81
Rekabetçilik Endeksi (URAK, 2009-2010)	72/81
Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi (2003) - Merkez İlçe	93/872

Tablo 2: Yıllık İhracat Rakamları

Yıl	Teşvik Belgesi Sayısı	Toplam İstihdam	Toplam Sabit Yatırım Tutarı (TL)
2010	19	231	26.388.197
2011	21	568	106.535.465
2012	12	485	78.004.016
2013	22	683	1.138.912.416

Tablo 3: Bingöl'de Yatırım için Alınan Teşvik Belgesi Bilgileri, 2010-2013

Ekonomisi, tarım ve tarıma dayalı sanayi ağırlıklı olan Bingöl'de, tarımsal entegre tesisler, zengin çayır ve meraları değerlendirilerek yapılacak büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık, süt işleme tesisleri, sahip olduğu zengin termal kaynakların kullanılmasıyla gerçekleştirilecek seracılık ve termal tesis yatırımları, bal ve diğer arıcılık ürünleri yatırımları, zengin yer altı kaynaklarının değerlendirilmesine yönelik yatırımlar, kış sporlarına yönelik kompleks tesisler ilk planda yer alabilecek avantajlı yatırım alanlarıdır.

》 Tarım ve Hayvancılık

Tarım, 21. yüzyılın en stratejik sektörlerinden biridir. Artan dünya nüfusu ve beslenme alışkanlıklarındaki değişmeler nedeniyle tarım ve hayvancılık gittikçe önem kazanmaktadır.

Bingöl ilinin başlıca gelir kaynağı tarım ve hayvancılık faaliyetleridir. İlin toplam arazi varlığı 825.300 hektar olup, yüzde 50.21'i mera alanı, yüzde 31.97'si ormanlık alandır. 2014 yılında yapımı tamamlanan Gülbahar sulama barajı ve yapımına başlanan yeni sulama göletleri ve diğer sulama projeleriyle önümüzdeki yıllarda sulu tarım oranının hızla artması beklenmektedir.

Yıl	Toplam Alan (Dekar)	Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Ekilen Alanı (Dekar)	Nadas Alanı (Dekar)	Sebze Bahçeleri Alanı (Dekar)	Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkilerinin Alanı (Dekar)
2009	377.279	247.024	87.100	14.844	28.311
2010	355.659	236.664	75.150	15.092	28.753
2011	350.518	225.150	80.425	14.440	30.503
2012	350.516	233.504	70.237	15.013	31.762
2013	345.266	231.502	63.818	15.720	34.226

Tablo 4: Bingöl İli Tarım Alanları(CPA Sınıflamasına Göre)

Tablo 5: Yıllara Göre İşlenen Tarım Alanları

Yıl	Toplam Değeri	Bitkisel Üretim Değeri	Canlı Hayvanlar Değeri	Hayvansal Ürünler Değeri
2008	402.482	89.254	195.304	117.924
2009	385.274	85.124	188.408	111.742
2010	630.251	86.416	351.829	192.006
2011	760.306	79.879	541.804	138.623
2012	746.282	70.944	517.909	157.429

Tablo 6: Tarımsal Üretim Değerleri(BİN TL), 2008-2012

Hayvancılık sektöründe ise Bingöl'de 2009 yılında 329.420 olan küçükbaş hayvan sayısı yüzde 42 artışla 2013 yılında 466.495'e, büyükbaş hayvan sayısı ise 2009 yılında 64.822 iken yüzde 121 gibi büyük bir artışla 2013 yılında 143.618'e yükselmiştir.

Bingöl'de bitkisel üretim, canlı hayvanlar ve hayvansal ürünler değerlerinde 2008 ile 2012 yılları arasında %85 oranıyla önemli bir değer artışı yaşanmıştır.

》 Bitkisel Üretim

Bingöl'de bitkisel üretim değeri 2009 ile 2013 yılları arasında dalgalı bir seyir izlemiştir.

BİTKİSEL ÜRETİM MİKTARLARI / TON			
Yıl	Meyve	Sebze	Tahıllar
2009	20.560	30.924	242.883
2010	21.704	30.538	285.390
2011	20.230	32.853	269.785
2012	22.618	33.422	242.350
2013	24.554	35.745	310.410

Tablo 7: Bitkisel Üretim Miktarları

Tablo 8: Yıllara Göre Meyve,İçecek ve Baharat Üretim Miktarları

Tablo 9: Yıllara Göre Sebze Üretim Miktarları

Tablo 10: Yıllara Göre Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Üretim Miktarı

İl merkezi ve Solhan ilçesinde buğday, arpa, mısır, çeltik, tütün vb. ürünler yetiştirilmektedir. Tarıma elverişli topraklarının büyük bölümünde sulu tarım yapılırken çok küçük bir bölümünde kuru tarım yapılan Genç ilçesinde ise tarımsal faaliyet ağırlıklı olarak buğday, sebzecilik ve az miktarda da meyveciliğe dayanmaktadır.

TAHILLAR	ÜRETİM / TON				
ÜRÜN ADI / YIL	2009	2010	2011	2012	2013
Buğday (Diğer)	32.269	30.510	29.440	9.893	39.487
Arpa (Diğer)	2.470	2.748	2.865	243	3.158
Fasulye (Kuru)	1.013	1.012	1.058	915	1.417
Fiğ (Yeşil Ot)	9.178	19.976	18.808	16.774	20.886
Yonca (Yeşil Ot)	128.831	200.509	191.295	198.696	231.941
Korunga (Yeşil Ot)	1.245	1.758	2.161	2.020	2.572
Mısır (Silajlık)	4.320	6.579	5.905	4.645	9.398
Toplam	179.326	263.092	251.532	233.186	308.859

Tablo 11: Yıllar İtibariyle Tahıl Üretim Miktarları

Yedisu, Adaklı ve Yayladere ilçelerinde ise bilhassa fasulye, ceviz, elma ve hububat yetiştirilmekte olup; İlçe dışına fasulye, elma, bal, peynir ve canlı hayvan satışı gerçekleştirilmektedir. Karlıova ilçesinde ise daha çok hayvancılığa yönelik bitkisel üretim yapılmaktadır.

SEBZE	ÜRETİM / TON				
ÜRÜN ADI / YIL	2009	2010	2011	2012	2013
Domates	6.699	6.644	6.582	6.812	7.529
Salatalık	1.960	1.854	1.801	1.593	2.124
Biber	1.931	1.891	1.790	1.925	1.899
Fasulye (Taze)	1.578	1.527	1.411	1.591	1.272
Kavun	138	138	140	160	927
Karpuz	16.518	16.518	19.350	19.695	19.860
Toplam	28.824	28.572	31.074	31.776	33.611

Tablo 12: Yıllar İtibariyle Sebze Üretim Miktarları

Bingöl'ün en önemli ticari ürünlerinden biri cevizdir. Bingöl'de üretilen ceviz miktarı 2013 yılında 2.851 tondur. Ağaç başına ortalama verimin ve toplam üretimin en yüksek olduğu yer merkez ilçedir. Son yıllarda ilimizde yürütülen "5 Yılda 500.000 Ceviz Eylem Planı" gibi projelerin de etkisiyle ceviz üretiminde kısmi bir artış yaşanmakla birlikte bölgede ceviz üretim potansiyeline nazaran var olan üretim çok azdır ki bu da yatırımcılar için bir fırsat niteliğindedir. Bingöl'de cevizle birlikte ön plana çıkan meyveler elma, armut, dut, üzüm, erik ve son yıllarda üretimi hızlı bir artış gösteren çilek olarak sayılabilir.

Bingöl'de modern yöntemlerle yapılacak seracılık ve meyvecilik ile yem bitkileri üretimi yatırımları gerek ilin iklim ve coğrafi yapısı, gerekse de hayvancılık sektörünün yem ihtiyacının giderilmesi açısından önemli potansiyel yatırım alanları olup bu alanlara çeşitli devlet destekleri de sağlanmaktadır.

İlçe	Toplu Meyveliklerin Alanı (Dekar)	Ağaç Başına Ortalama Verim (Kg)	Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı	Meyve Vermeyen Yaşta Ağaç Sayısı	Toplam Ağaç Sayısı	Üretim (ton)
Merkez	2.963	53	36.178	65.615	101.793	1.900
Adaklı	5.544	38	6.158	4.074	10.232	235
Genç	610	32	9.252	5.397	14.649	292
Karlıova	2.109	31	3.813	7.297	11.110	117
Kiğı	1.411	32	5.700	3.900	9.600	185
Solhan	1.636	29	3.390	10.362	13.752	100
Yayladere	126	46	305	570	875	14
Yedisu	81	30	268	1.080	1.348	8
Toplam	14.480	291	65.064	98.295	163.359	2.851

Tablo 13: İlçeler Bazında Ceviz Üretim Miktarı(2013)

MEYVE	ÜRETİM / TON				
Ürün Adı / Yıl	2009	2010	2011	2012	2013
Ceviz	2.490	2.591	1.916	2.435	2.851
Üzüm	1.125	1.125	1.125	1.125	1.943
Elma	12.197	13.165	12.455	14.111	14.431
Armut	1.105	1.146	1.164	1.473	1.571
Erik	506	520	552	583	623
Çilek	0	0	0	0	184
Dut	1.262	1.156	1.118	1.147	1.240
TOPLAM	18.685	19.703	18.330	20.874	22.843

Tablo 14: Bazı Meyvelerin Üretim Miktarları(TON)

》 Hayvancılık

Bölgemizin sahip olduğu hayvancılık geleneği ve geniş meralar hayvancılığı ön plana çıkarmaktadır. Bölgemizin en önemli geçim kaynaklarından biri olan hayvancılık, sağladığı istihdam, beslenme ve birçok sektöre girdi sağlaması açısından büyük önem arz etmektedir.

Son yıllarda sektöre verilen devlet desteklerinin artmasının etkisiyle de Bölgemizde geleneksel hayvancılık usullerinden büyük ölçekli işletmelerin kurulması yönünde bir gelişme gözlenmektedir. Bu durum modern hayvancılık yöntemlerinin uygulanması ve verimli ırklarda artış sağlama boyutlarıyla sektörün olumlu yönde gelişmesine katkıda bulunmaktadır.

Mera alanı toplam arazi varlığının yarısını oluşturduğundan hayvancılık ilin ekonomisinde büyük bir potansiyele sahiptir. Hayvancılıkta ağırlık en çok koyun, kıl keçisi ve sığır yetiştiriciliğiyle canlı hayvan yetiştiriciliğindeyken, arıcılık ve bal üretimi de önemli faaliyet alanlarındandır.

BÜYÜKBAŞ	SAYI / ADET				
Ürün Adı / Yıl	2009	2010	2011	2012	2013
Sığır (Kültür)	14.294	17.391	22.106	25.467	41.162
Manda	65	78	101	166	192
Sığır (Melez)	35.182	43.860	57.597	67.506	83.334
Sığır (Yerli)	15.281	15.561	18.157	13.821	18.930
TOPLAM	64.822	76.890	97.961	106.960	143.618

Tablo 15: Yıllar İtibariyle Bingöl İli Büyükbaş Hayvan Varlığı

KÜÇÜKBAŞ	SAYI / ADET				
Ürün Adı / Yıl	2009	2010	2011	2012	2013
Koyun (Yerli)	254.680	315.852	276.161	297.000	311.616
Keçi (Kıl)	74.740	80.453	122.519	140.800	154.879
TOPLAM	329.420	396.305	398.680	437.800	466.495

Tablo 16: Yıllar İtibariyle Bingöl İli Küçükbaş Hayvan Varlığı

KÜMES	SAYI / ADET				
Ürün Adı / Yıl	2009	2010	2011	2012	2013
Yumurta Tavuğu	107.276	118.605	92.835	39.906	121.861
Hindi	5.200	29.335	25.675	27.263	30.143
Kaz	3.925	9.850	6.647	6.385	7.979
Ördek	3.210	5.780	4.187	3.871	4.075
TOPLAM	119.611	163.570	129.344	77.425	164.058

Tablo 17: Yıllar İtibariyle Bingöl İli Kanatlı Hayvan Varlığı

Solhan ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmakla birlikte son yıllarda su paketleme, süt işleme, mobilya üretimi gibi yeni yatırımlarla ilçenin ekonomisi çeşitlilik kazanmaktadır. Çayır, mera ve yaylalar ilçe geneline yayılmakla beraber genellikle ilçenin kuzeyinde bulunan Şerafettin Dağları'na uzanan bir şerit oluşturmaktadırlar. Burada bulunan yaylalar yıl boyunca göçerlere kiraya verilmektedirler.

Karlıova ekonomisi ağırlıklı hayvancılığa dayanmaktadır. Mera hayvancılığı yaygın olup, besicilik çok az miktarda yapılmaktadır. Hayvanların beslenmesi için yaz aylarında biçilerek kurutulan otlardan yem olarak yararlanılmaktadır. İlçenin en etkin ticareti canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin alım satımıdır.

Genç ilçesinde hayvancılık dağ köylerinde keçicilik, ova köylerinde koyunculuk ve süt inekçiliği ağırlıklı yürütülmektedir. İlçede son yıllarda hayvancılık çalışmalarına ağırlık verilmiş, süt inekçiliği, koyunculuk ve yem bitkileri projeleri uygulamaya konulmuş, bu çerçevede bir taraftan istihdam imkanı sağlanırken diğer taraftan da düşük verimli ırkların yerine yüksek verimli kültür ırklarının özendirilmesi amaçlanmıştır.

Adaklı, Kiğı, Yayladere ve Yedisu ilçeleri ise arazi yapısı itibariyle özellikle küçükbaş hayvancılık ve arıcılığa çok elverişlidir. Bu ilçelerde ayrıca ceviz, elma, fasulye gibi alanlarda tarımsal üretim de gerçekleşmektedir.

2009 ile 2013 yılları arasında gerek büyükbaş ve küçükbaş hayvan sayısında, gerekse de süt veriminde gerçekleşen önemli artışlar grafiklerden de anlaşılmaktadır.

BÜYÜKBAŞ	SÜT ÜRETİMİ / TON				
Ürün Adı / Yıl	2009	2010	2011	2012	2013
Sığır (Kültür)	18.368	21.279	29.549	34.114	54.748
Manda	43	51	66	93	103
Sığır (Melez)	33.703	40.482	66.074	76.142	96.384
Sığır (Yerli)	7.712	7.920	10.447	6.875	10.377
TOPLAM	59.826	69.731	106.136	117.225	161.612

Tablo 18: Yıllar İtibariyle Büyükbaş Süt Üretimi

KÜÇÜKBAŞ	SÜT ÜRETİMİ / TON				
Ürün Adı / Yıl	2009	2010	2011	2012	2013
Koyun (Yerli)	10.762	11.942	11.434	11.959	12.734
Keçi (Kıl)	4.137	4.723	6.594	7.178	7.644
TOPLAM	14.899	16.665	18.028	19.137	20.378

Tablo 19: Yıllar İtibariyle Küçükbaş Süt Üretimi

Entegre büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık yatırımları hem ilimizin sektördeki deneyimi hem coğrafi konumunun getirdiği pazarlama imkanları hem de bu alandaki devlet desteklerinin sağladığı avantajlar nedeniyle ön plana çıkmaktadır.

》 Arıcılık

Bingöl coğrafyası itibariyle arıcılık yapmaya çok elverişlidir ve Bingöl balı marka olabilecek niteliktedir. 2013 yılı verilerine göre Bingöl ilinde 110.043 adet arı kolonisi bulunmakta olup 1.294 ton bal üretilmiştir. 2004 yılında kurulan 802 üyeli Bingöl İli Arı Yetiştiricileri Birliği ildeki üreticilere destek olmaktadır. İki adet bal paketleme tesisinin bulunduğu ilde ana arı üretim işletmesinin kurulması ve eğitimlerin arttırılması ile arıcılık faaliyetlerinde ve bal üretim miktarlarında artış sağlanacaktır.

ARICILIK	KOVAN SAYISI / ADET				
Ürün Adı / Yıl	2009	2010	2011	2012	2013
Yeni Kovan Sayısı	82.224	84.119	96.818	93.985	105.282
Eski Kovan Sayısı	160	150	179	967	4.761
TOPLAM	82.384	84.269	96.997	94.952	110.043

Tablo 20: Yıllar İtibariyle Kovan Sayısı

Bingöl'ün yüksek rakımlı dağlarında yetişen keven otu, beyaz yonca, üçgül ve kekik gibi binbir çeşit çiçekten elde edilen Bingöl balının tanıtım ve pazarlama desteği ve organik bal sertifikasyon süreçleriyle ilimizin en önemli marka değerlerinden birine dönüştürülmesi gerekmekte olup, bu markalaşma ilin ekonomisine önemli bir katkı sağlayacaktır.

ARICILIK	ÜRETİM / TON				
Ürün Adı / Yıl	2009	2010	2011	2012	2013
Bal Üretimi (Ton)	784	1.264	1.494	1.523	1.294
Balmumu Üretimi (Ton)	22	16	19	22	24
TOPLAM	806	1.280	1.513	1.545	1.319

Tablo 21: Yıllar İtibariyle Bal Üretimi

İlimizde bal ve diğer arıcılık ürünlerine yönelik işleme ve paketleme yatırımları ile el değmemiş dağ ve yaylalarında yapılacak organik arıcılık yatırımları önemli bir potansiyel sunmaktadır.

Süt Ürünleri

Bingöl'de 2014 yılı itibariyle 5 adet süt işleme tesisi bulunmakta olup, Şütaş firması tarafından 2015 yılında entegre süt işleme yatırımı planlanmaktadır. Fırat Kalkınma Ajansı, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü ve DAP projesi kapsamındaki çalışmalarla ilde kurulan ve kurulmaya devam eden modern işletmeler sayesinde il genelinde örnek işletmeler oluşturarak kaliteli süt üretiminin gerçekleşmesi sağlanmaktadır.

Ayrıca Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğince yapılan çalışmalarla süt toplama merkezlerinin sayısı her geçen gün artmakta ve kaliteli süt üretimi gerçekleşmektedir.

Reçel, Konserve ve Turşu Sektörü

Bingöl'de önemli oranda meyve üretimi yapılmaktadır. Meyveciliğin katma değerini yükseltecek olan reçel ve konserve sektörü bölgede geliştirilebilir. İlde önemli bir değere sahip olan elmanın yanı sıra armut, erik, kayısı, kiraz, vişne, dut ve ceviz üretimi de işlenebilir hacimlerdedir. Ek olarak bölgede taze fasulyede de yeterli üretim hacmi vardır. Bu alanda sektörün geliştirilmesi ürün kalitesini de beraberinde getirecektir.

Konusu	İşletme Sayısı
Süt ve Süt Ürünleri	5
Et ve Et Ürünleri	7
Tahıl, Un ve Unlu Mamuller	32
Yumurta ve Yumurta Ürünleri	3
Gıda ile Temas Eden Maddeler	9
Kuruyemiş ve Çerezler	2
Gazlı İçecekler ve Meyve Suyu	1
Pastacılık Ürünleri ve Tatlılar	31
Şekerli Mamuller	1
Yem	1

Tablo 22: Bingöl'de Tarıma Dayalı Sanayi İşletme Sayısı

Bal ve Diğer Arıcılık Ürünleri

Organik bal üretiminde de son derece elverişli koşullara sahip olan ilimiz bu alandaki potansiyeli ile rekabet üstünlüğü sağlayabilir. Bal ithal eden ülkelerin profilleri göz önünde bulundurularak, talep edilen ürünün bir an önce geliştirilmesi bölge için hayati önem arz etmektedir.

Su Ürünleri

İlde su ürünleri yetiştiriciliği ve avcılığı için büyük bir kaynak mevcuttur. Doğal su kaynaklarının yanında son yıllarda yapılan barajlar ve göletler su ürünleri yetiştiriciliği için ciddi birer potansiyel teşkil etmektedir. Su kaynaklarının debisi ve sıcaklığı su ürünleri yetiştiriciliğine uygundur. Ayrıca ilde kurulan baraj göletleri de kafes balıkçılığı yapacak yetiştiriciler için uygun yatırım alanlarıdır.

İl genelinde aktif olarak çalışan 3 ton kapasiteli bir alabalık tesisi mevcuttur. Bunun haricinde 2012 yılı itibariyle yıllık 5500 Ton/Yıl avlanabilir stok miktarıyla Özlüce barajı üzerinde belirlenen sahanın 5 yıllığına kiralaması yapılmıştır.

Özlüce barajında 2013 yılı itibariyle hali hazırda Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğünce ve Elazığ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsünce çalışmalar yapılmakta olup, bu çalışmalar Özlüce Barajındaki yatırım türünün şekillenmesinde yol gösterici olacaktır. Baraj kuluçkahane tesisleri ve ağ kafesleri tesisleri açısından değerlendirilecek olup bu çalışmalar diğer tamamlanacak barajlar üzerinde de yapılacaktır. Böylece Bingöl ili su ürünleri potansiyelinin değerlendirilmesi sonrasında kurulacak tesislerin türünü belirlemek ve yapılacak tesislerin faaliyetlerinin devamı hedeflenmektedir.

İlimiz genelinde Kiğı Barajı ve Kalehan Barajı gibi büyük çaplı barajlar ile yapım ya da proje aşamasında olan onlarca baraj ve sulama göletleri olduğu da göz önüne alınırsa önemli bir su ürünleri potansiyeli olduğu anlaşılmaktadır.

SANAYİ

Tekstil

Tekstil ve hazır giyim sektörü, Türkiye GSYH'sinin %7 oluştururken, toplam ihracatımızın ise %11,5'ini oluşturan, Türk ekonomisinin lokomotif sektörlerindendir. Türkiye, tekstilde ve hazır giyimde dünya yedincisi ve AB'nin ikinci en büyük tedarikçisi konumundadır. Bingöl ili tekstil sektörü ele alındığında, konfeksiyon basamağı öncesi, iplik üretimi, örme ve dokuma yöntemleri ile kumaşın üretilmesi, boyama işlemleri gibi yüksek sermaye gerektiren basamaklardan ziyade, emek yoğun ve düşük sermaye gerektiren fason konfeksiyon işletmelerinin kurulması daha cazip görülmektedir.

2012 yılında yürürlüğe giren yeni teşvik sistemiyle özellikle tekstil gibi emek yoğun sektörlerde Bingöl'ün de içerisinde bulunduğu 6. Bölge illerine tanınan destek avantajları ve çözüm sürecinin yarattığı olumlu hava sayesinde bölgemize yatırımcıların ilgisi artış göstermiş olup tekstil, emek yoğun bir sektör olarak en olumlu etkilenen sektörlerin başında gelmektedir. Nitekim Bingöl'de 2013 ve 2014 yıllarında yüzlerce kişi istihdam edecek büyük çaplı yeni tekstil işletmeleri kurulmaya başlanmıştır.

Bingöl'ün yatırım teşvik bölgelerinin en avantajlısının kapsamında olması ve sahip olduğu ucuz işgücü maliyeti bu alanda yapılacak yatırımlar için önemli bir avantaj sağlanmaktadır.

İnşaat

İlimizde artan nüfus, üniversite öğrenci ve öğretim üyesi sayısının hızla artması ve artan refahın getirdiği kaliteli konut ihtiyacının artması nedeniyle inşaat sektöründe önemli bir canlılık yaşanmaktadır. Bu nedenle hem işyeri ve konut sektörü, hem de inşaat malzemeleri üretimi önemli bir yatırım alanı olarak görünmektedir.

Ambalaj ve Paketleme Sanayi

Ambalaj, pazarlama ve tüketici sağlığı açısından önem arz etmektedir. Gıda ürünleri ise daha çabuk bozulduğundan gıda ambalajının önemi bir kat daha artmaktadır. Tüketici hakları bakımından da çevre dostu ambalaj kullanımı gittikçe yasal bir zorunluluk haline gelmektedir. Dolayısıyla, Bingöl'de yapılacak ambalaj ve paketleme işlem ve çıktılarının çevre dostu ve insan sağlığına zararsız olması gerekmektedir. Bu anlamda çevre dostu ambalaj ve paketleme il açısından bir fırsat olarak değerlendirilebilir.

Hizmet Sektörü

Son yıllarda üniversitenin hızla gelişmesi, artan kamu ve özel sektör yatırımları, artan nüfus ve daha kaliteli hizmet talebi gibi nedenlerle özel öğrenci yurdu, özel hastane ve özel eğitim kurumları gibi alanlarda Bingöl'de önemli bir ihtiyaç hissedilmekte olup bu alanlarda yapılacak yatırımlar potansiyel arz etmektedir.

Su Paketleme

İlimizin birçok yerinde su paketlemeye elverişli kaynak suları mevcut olup su paketleme yatırımları önemli bir yatırım alanı olarak ön plana çıkmaktadır. Mevcut durumda faaliyette olan su paketleme tesisinin ürünleri kısa sürede Türkiye'nin 30 civarı ilinde pazarlanma aşamasına gelmiş ve gerek yurtiçinden gerek yurtdışından yoğun bir talep almaktadır.

Enerji

İlimizin Sancak Beldesi ve Karlıova Derinçay bölgesinde bulunan zengin linyit yatakları kullanılarak termik santral kurulması, zengin su kaynaklarıyla hidroelektrik santrallerinin kurulması, Türkiye ortalamasının üstündeki güneş ve rüzgar potansiyelinden faydalanılarak yenilenebilir enerji üretimi bu alandaki önemli potansiyel yatırım alanlarıdır.

Ormancılık ve Orman Ürünleri

İklim ve arazi yapısı yönünden ormancılık için ideal bir yapıya sahip olan Bingöl, Doğu Anadolu Bölgesinin orman alanı en zengin illerinden biridir. Yörede odun dışı orman ürünleri olarak geven, çiriş, kekik, mantar gibi ürünlerin toplanması ve bunların gerek ülke gerekse bölge ekonomisine katkısı sağlanmalıdır. Bingöl Üniversitesi öncülüğünde bölgede yapılacak araştırmaların en kısa sürede sonuç vereceği ve yapılacak olan işbirliği ile birlikte odun dışı orman ürünlerinin ekonomiye kazandırılacağı, böylece bölgeye ciddi katkı sağlanacağı beklenmektedir.

Özel ağaçlandırma için bölgenin ekolojik koşullarına uygun olarak ceviz ve badem türleri seçilmelidir. Bölgede yapılacak olan ağaçlandırma çalışmaları ile elde edilecek ceviz ve badem ürünleri yörenin gıda üretim tesislerine hammadde teşkil edeceğinden bölgenin sanayi potansiyeli üzerinde önemli katkılar sağlayacaktır.

Madenler

Bölgedeki başlıca endüstriyel hammadde ve metalik maden yatakları demir, kurşun-çinko, fosfat ve dişten olarak sayılabilir. Bingöl ilindeki maden yatakları çoğunlukla Genç ilçesinde bulunmaktadır. Demir yatak ve zuhurları Genç ilçesinde yer almakta olup, genellikle beraberinde apatit de içermektedir. Genç ilçesindeki demir madenlerinin zenginleştirilmesine yönelik olarak 2013 - 2014 yıllarında iki adet zenginleştirme tesisi kurulmuştur.

İldeki bir diğer metalik maden ise Genç-Servi'deki ortalama 21.600 ton görünür ve muhtemel rezerve sahip kurşun - çinko cevherleşmesidir. Endüstriyel hammaddeler bakımından Genç-Halveliyan sahasında düşük - orta sıcaklık refrakter ve seramik hammaddesi olarak kullanılmaya elverişli 140.000 ton disten rezervi belirlenmiştir. Genç ilçesinde ayrıca fosfat yatak ve zuhurları da yer almakta olup, buradaki fosfat rezervleri apatitli manyetit potansiyelidir. Karlıova ilçesindeki alt ısıl değerleri 1458 ve 1663 kcal/kg olan ve toplam 83.662.000 ton görünür rezerve sahip linyit sahaları bulunmaktadır.

Linyit sahası; Bingöl ilinin Karlıova ilçesi Derinçay(Halifan) köyü civarında yer almaktadır. Saha Bingöl-Karlıova karayoluna 5 km, Bingöl'e 45 km uzaklıktadır. Kömürlü saha plato görünümündedir. Kuzeyden güneye doğru kıvrımlar oluşturarak akan Göynük çayı kömürlü sahayı batıdan sınırlar. Doğu Anadolu bölgesinin Afşin-Elbistan'dan sonra en önemli linyit havzası olması nedeniyle Bingöl-Karlıova linyitlerinin gecikmeden yapılacak bir termik santralde yakıt olarak kullanılması öncelikle bölge ve dolayısıyla ülke ekonomisine katkı sağlayacaktır. Kükürt oranının düşük olması nedeniyle atmosfere karışacak CO^2 emisyonu da az olacaktır. Ayrıca Sancak beldesi civarında çok zengin linyit yatakları bulunmaktadır.

Bingöl'deki maden suyu kaynakları ise; Kığı ilçesi İki Evler madensuyu, Yedisu ilçesi Yeşilgöl madensuyu, Kığı ilçesi Dimilyan madensuyu ve Yedisu ilçesi maden suyudur.

Bakır-Kurşun-Çinko (Cu-Pb-Zn)	Genç-Servi-Çobançeşmesi Köyü
	Tenör: Ortalama % 45 Pb-Zn
	Rezerv: 21.600 ton görünür+muhtemel rezerv.

Çimento Hammadeleri (Çmh)	Alikirek Köyü Sahası
	Tenör :Orta kalite
	Rezerv: 125.000.000 ton mümkün kireçtaşı, 2.700.000 ton muhtemel kil rezervi.

Kaolen (Kao)	Merkez-Kurudere Köyü Sahası
	Tenör :% 18 Al_2O_3, % 2 Fe_2O_3, % 70 SiO_2 (alunit içerikli)
	Rezerv: 60.000 ton mümkün rezerv.

Demir (Fe)	Genç-Avnik Koşal, Gonaçtepe, Haylandere, Hamek, Arduvan, Kelmetepe, Kılhaz ve İbrahiman Demir yatak ve zuhurları
	Tenör: : %13-61 Fe_3O_4,
	Rezerv: % 51.38 Fe_3O_4 tenörlü 53 milyon ton görünür, % 41-44 Fe_3O_4 tenörlü 16 milyon ton muhtemel+mümkün rezerv. Demir Çelik işletmelerinin istemiş olduğu limitlerin üzerinde P_2O_5 (apatit) içerdiğinden yatak işletilmemektedir.

Genç ilçesinde kurulacak demir zenginleştirme tesisi önemli bir yatırım potansiyeli olarak görünmektedir.

Fosfat (P)	Genç-Avnik Apatitli Manyetit Sahaları Fosfat rezervleri apatitli manyetit potansiyelidir. Bölgedeki fosfat yatakları demir ile birlikte işletildiğinde ve zenginleştirme çalışmaları olumlu olması halinde ekonomik olabilecektir.
	Tenör :% 0. 67-12.96 P_2O_5 ve % 16-59.42 Fe_2O_3
	Rezerv: 109.137.696 ton görünür+ muhtemel+mümkün.

Disten (dis)	Genç-Halveliyan Sahası
	Tenör :% 5-25 disten ve % 26 Al_2O_3,
	Rezerv: 140.000 ton muhtemel rezerv olup yatak işletilmemektedir. Zenginleştirilebilmesi halinde düşük-orta sıcaklık refrakter ve seramik hammaddesi olarak kullanılabilir.

Jeotermal Kaynaklar

Jeotermal enerji maliyetinin gerek elektrik üretimi, gerekse ısıtmacılıkta alternatif kaynaklara göre oldukça düşük olması nedeniyle jeotermal kaynaklar bulundukları yörelerde öncelikli enerji kaynağı olarak dikkate alınmalıdır. Ekonomik ve temiz enerji sağlayan jeotermal kaynaklarının öncelikli olarak devreye alınması bu yörelere ve ülkemize önemli ölçüde ekonomik ve sosyal katkı sağlayacaktır.

Bingöl'de mevcut jeotermal kaynaklar: 62C sıcaklıktaki Karlıova ilçesi Göynük Hacıyan kaplıcası, 36-47C sıcaklıktaki Bingöl Merkez Kös kaplıcası, 34C sıcaklıktaki Yayladere Hasköy kaplıcası, 52C sıcaklıktaki Kığı ilçesi Harur kaplıcası ve 2014 yılında Ilıcalar beldesinde yapılan sondajla bulunan 55C sıcaklıktaki yeni kaynaktır. Hacılar köyü mevkiindeki jeotermal kaynak ve 2014 yılında bulunan jeotermal kaynak jeotermal seracılık, jeotermal enerjili konut ısıtma sistemleri ve sağlık turizmine yönelik hizmet veren termal tesislerde kullanılabilir.

Bingöl'de halen aktif olarak kullanılan Kös kaplıcaları büyük bir turizm potansiyeline sahip olup her yıl binlerce yerli ve yabancı turist tarafından ziyaret edilmektedir. Kös kaplıcaları suyunun analiz raporlarına göre kaplıca suyu kemik hastalıkları, diş çürümeleri, mide ve bağırsak hastalıkları, idrar yolları hastalıkları, sinirsel hastalıklar, gut hastalığı, kalp ve damar hastalıkları, şeker hastalıkları, kadın hastalıkları ve beslenmeye bağlı flor eksikliğinin tedavisinde faydalıdır.

Bingöl ili önemli bir yatırım alanına sahip olan jeotermal kaynaklardan yeterince faydalanılması durumunda yöreye önemli bir gelir ve istihdam kaynağı oluşturacaktır.

》 Yüzen Ada

Bingöl-Solhan karayolunun 40.km'sinde yer alan yüzen adalar ilginç bir doğa harikasıdır. Üç tarafı tepelerle çevrilmiş olan düz arazi üzerinde bulunan, alanı 300 m^2, derinliği 50m dolayında olan krater gölü üzerinde sal gibi, bağımsız olarak hareket eden adalar ziyaretçilerin ilgi odağı olmaktadır.

》 Güneşin Doğuşu

Bingöl dağlarının Kala tepesinden güneşin doğuşu İsviçre'nin Alp dağlarından doğuşu ile yarışır güzelliktedir. Karlıova ilçesinin 3250 m. yükseklikteki Kala tepesinden güneşin doğuşunu sıradan bir gün doğumundan çok farklı olarak seyretmek mümkündür. Her yıl 15 Temmuz - 15 Ağustos tarihleri arasında yapılan güneşin doğuşu festivali bu farklılığı seyretmek isteyen pek çok ziyaretçinin ilgi odağı olmakta iken, bölgede oluşturulacak turistik altyapı ise yatırımcıları beklemektedir.

》 Haserek Kayak Merkezi

Bingöl Merkeze 34 km uzaklıktaki Dikme Köyü'nde bulunan Haserek Kayak Tesisleri,1600-1700 metre pist uzunluğuna sahiptir. Tesis 70 yatak kapasiteli otel binası, teleski, telesiyej ve baby lift bölümlerinden oluşmaktadır. 2014 yılı sonu itibariyle hizmete girmesi hedeflenen tesis 4-5 ay sürecek kayak sezonu ile **Türkiye'nin en uzun kayak sezonlu kayak merkezlerinden biri olacaktır.**

》 Yolçatı Kayak Merkezi

Bingöl-Elazığ karayolu üzerindeki Yolçatı köyünde bulunan kayak merkezi Bingöl'e 22 km. uzaklıktadır. Kayak arabaları ve kayakla yürüyüş alanları mevcuttur. Pistin uzunluğu 950 m. olup, genişliği 100 m.'dir. Kayak merkezi tüm kış sporlarına elverişlidir, kayak sezonu ise aralık ayında başlayıp mart ayına kadar devam etmektedir. Kayak merkezinde 50 yatak kapasiteli bir kayak evi bulunmaktadır, uzunluğu 1000 m., genişliği ise 100 m. olan pistte ise amatör ve profesyonel düzey kayakçılar için güzergahlar bulunmaktadır. Ortalama meylin %25 olduğu merkezde alt istasyon 1650 m., üst istasyon 1890 m. yüksekliğindedir.

Urartu Yolu

Günümüzden yaklaşık 2800 yıl önce yapılmış olan Urartu yolunun kalıntıları Bingöl-Elazığ karayolunun 40.km'sinden başlayıp Karakoçan düzlüğüne kadar devam etmektedir. Van'dan Palu, Harput ve Malatya'ya uzanan bu Urartu yolu ortalama 5m genişliğinde olup, her 25-30km de bir konaklama istasyonları bulunmaktadır.

Çır Şelalesi

İçinden geçtiği köye adını da veren Uzundere'nin, Çır taşı adı verilen 100m yüksekliğindeki kayalığın ortasından dökülen şelalesidir. 50m yükseklikten alt tarafı kayalık olan dere yatağına düşen akarsu güzel bir görünüm arz etmektedir. Çır taşı gövdesinde ayrıca dağcılık yada tırmanıcılık ile ilgilenenlerin ilgisini çekecek kayalıklar ve mağaralar da bulundurmaktadır.

Kös Kaplıcaları

Bingöl-Karlıova yolunun 20.km'sinde olup, kaplıcalara yaz ve kış aylarında ulaşım sağlanabilmektedir. Kaplıcalarda bulunan bir motel, bir otel, bir pansiyon, ikisi kapalı olmak üzere üç yüzme havuzu, lokanta ve çay bahçesi dinlenmek ve şifa bulmak için gelen yerli ve yabancı turistlere hizmet vermektedir.

Bingöl Üniversitesi Uygulama Oteli veTermal Tesisler

Bingöl Üniversitesi Uygulama Oteli ve Termal Tesisleri 15.01.2014 tarihinde Bingöl Üniversitesi bünyesinde hizmete açılmış olup, 18 Adet oda, Bay-Bayan toplam 2 adet VIP Havuz, 4 adet Termal Havuz, 2 adet Buhar Banyosu, 2 adet Sauna ile hizmet vermektedir.

Bingöl Organize Sanayi Bölgesi

Bingöl'de bir adet Organize Sanayi Bölgesi ve dört adet Küçük Sanayi Sitesi bulunmaktadır. Bingöl Organize Sanayi Bölgesinin imar planı dahilindeki toplam alanı 72 hektar, toplam sanayi parsel sayısı 45 adettir. Tahsisi yapılan 43 adet parselin 33 adedinin ruhsat işlemleri tamamlanmış olup, 19 adedi de üretime geçmiştir. Ayrıca Bingöl OSB'de genişleme çalışmalarına başlanmış olup yakın zamanda yeni parseller oluşturulacaktır.

Bingöl Organize Sanayi Bölgesinde bulunan parseller yatırımcılara bedelsiz olarak tahsis edilmekte ve OSB'de yatırım teşvik belgesi kapsamında yapılan yatırımlar OSB dışına göre daha avantajlı olmaktadır. Bingöl'ün içinde bulunduğu 6. Bölge illerinde OSB dışında yapılan teşvik belgesi kapsamındaki yatırımlar sigorta primi işveren hissesi desteğinden 10 yıl faydalanmaktayken OSB'deki yatırımlar 12 yıl boyunca faydalanmakta ve ayrıca vergi indiriminde yatırıma katkı oranına 5 puan ilave edilmektedir.

Bingöl ilinde bulunan dört Küçük Sanayi Sitesi'nde toplam 409 işyeri faaliyet göstermekte ve 1.296 kişi istihdam etmektedir.

BİNGÖL ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ	
Toplam Parsel Sayısı	45
Tahsisli Parsel Sayısı	43
Tahsise Açık Parsel Sayısı	2
OSB Büyüklüğü (m^2)	720.000
Toplam Sanayi Alanı (m^2)	400.000

Tablo 23: OSB'ye İlişkin Sayısal Veriler

Bingöl Ticaret ve Sanayi Odası

1989 yılında kurulan Bingöl Ticaret ve Sanayi Odası'na mevcut durumda 1548 işletme kayıtlıdır. İlde en fazla işletme sayısına sahip sektörler ise gıda/yem ile yapı elemanları sektörleridir.

Meslek Grubu	Şahıs İşletmeleri	Şirketler	Toplam
BİLGİ - İLETİŞİM - KOZMETİK - MEDİKAL MESLEK GRUBU	23	50	73
OTOMOTİV - ULAŞTIRMA - AKARYAKIT MESLEK GRUBU	37	110	147
TEKSTİL VE MOBİLYA MESLEK GRUBU	13	59	72
BEYAZ EŞYA VE KUYUMCULUK MESLEK GRUBU	23	42	65
İNŞAATI TAMAMLAYICI İŞLER VE MÜHENDİSLİK MESLEK GRUBU	76	55	131
TARIM HAYVANCILIK MESLEK GRUBU	13	44	57
İNŞAAT MESLEK GRUBU	76	529	605
GIDA MESLEK GRUBU	23	145	168
MADENCİLİK - İNŞAAT MALZEMELERİ - İMALAT - HIRDAVAT	23	91	114
HİZMET SEKTÖRÜ MESLEK GRUBU	22	94	116
TOPLAM	**329**	**1219**	**1548**

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre TSO Üyesi İşletmeler

Kosgeb

KOSGEB'in ulusal düzeydeki destek faaliyetleri de bölge için önemli finansman kaynaklarından biridir. KOSGEB; Genel Destek, Yeni Girişimci Desteği, İş Geliştirme Merkezi Desteği, Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama, İşbirliği-Güçbirliği, ve Tematik Proje Destek Programları ile KOBİ'lere 5.000TL'den 750.000TL'ye kadar geri ödemeli ve ödemesiz olarak faiz desteği, eş finansman şeklinde çeşitli destekler sağlamaktadır. TÜBİTAK da KOBİ'lere ve temel endüstriyel Ar-Ge çalışmalarına çeşitli hibeler vermektedir. KOSGEB Bingöl Hizmet Merkezi Müdürlüğü, Kültür Mah., Özgür Sok.(Askerlik Şubesi altı), No:2 adresinde hizmet vermektedir.

Bingöl Üniversitesi

2007 yılında kurulan Bingöl Üniversitesi yapısal olarak hızlı gelişen, bölgede sanayi, tarım, hayvancılık ve kültürel altyapının desteklenmesini sağlayabilecek genç ve dinamik bir üniversitedir. Rektörlüğe bağlı 6 fakülte, 3 yüksekokul, 5 meslek yüksekokulu ve 8 araştırma merkezi bulunmaktadır. Bingöl Üniversitesi, Bingöl-Elazığ karayolu üzerinde kent merkezi ile iç içe olan 620 dönümlük bir yerleşke alanına sahiptir. Yüksek Lisans ve doktora dahil olmak üzere 11000 civarı öğrencisi olan Bingöl Üniversitesi'nde 470 akademisyen görev yapmaktadır.

ULAŞIM

》 Karayolları

İl sınırları içerisindeki devlet yolu uzunluğu 257 km., il yolu uzunluğu 474 km. olup, 731 km.'lik toplam yol ağının 626 km.'si asfalt, 151 km.'si ise bölünmüş yoldur(23 km. BSK) ve GAP bölgesini Karadeniz'e bağlayacak Diyarbakır-Bingöl-Erzurum bölünmüş yol yapım işi çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca İl, Doğu Anadolu bölgesini batıya bağlayan demiryolu hattı üzerinde bulunmaktadır.

》 Havayolu

2013 yılında faaliyete geçen havaalanı ana güzergahlarda günlük uçuşlara ev sahipliği yapmaktadır.

》 Sosyal Yaşam

Bingöl'de sekizi günlük, beşi de haftalık olmak üzere toplam on üç yerel gazete çıkmakta, üç yerel radyo yayınlarına devam etmektedir. Kültür Merkezi hizmet binası sosyal ve kültürel faaliyetler için önemli bir altyapı ihtiyacını karşılamakta olup, ilde altı kütüphane ve bir sinema salonu bulunmaktadır.

》 Mesire Yerleri

Bingöl'ün görülmeye değer mesire yerlerinden başlıcaları: Soğuk çeşme, Arzek çeşmesi, Celal çeşmesi, Vali Abdulkadir Sarı parkı, DSİ parkı, Alabalık çiftliği, Solhan Hafit çeşmesi, Balpınar çeşmesi, Şeyh Ahmet deresi, Gayt deresi, Birlik tesisleri ve Çapakçur vadisidir.

BİNGÖL'E YATIRIM İÇİN "12" NEDEN

1. 2012 yılında yürürlüğe giren yeni teşvik sistemiyle en fazla desteğin sağlandığı 6. Bölgede bulunması.

2. Yeni yapılan bölünmüş yollarla, Doğu-Batı yönünde Orta Anadolu'yu-İran'a, Kuzey-Güney yönünde Güneydoğu Anadolu Bölgesini Karadeniz'e bağlayan kavşak noktası haline gelmesi.

3. Hızla gelişen Bingöl Üniversitesi.

4. 2013 yılında açılan yıllık 500 bin yolcu kapasiteli Bingöl Havalimanı.

5. Organize Sanayi Bölgesi imkanları.

6. Fırat Kalkınma Ajansı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, KOSGEB ve Doğu Anadolu Projesi (DAP) imkanları.

BİNGÖL'E YATIRIM İÇİN "12" NEDEN

7. Hayvancılığa elverişli iklim ve coğrafi yapısı.

8. Zengin yeraltı ve yerüstü kaynaklarının varlığı.

9. Yeni yatırımcılara sunduğu bakir piyasası ve uygun rekabet ortamı.

10. Elverişli işgücü piyasası, dinamik ve genç nüfus.

11. Kalehan ve Kiğı Barajları, Callpex ve Assistt çağrı merkezleri, SÜTAŞ gibi büyük çaplı özel ve kamu yatırımları.

12. Orman ve Su İşleri Bakanlığının "Ceviz Eylem Planı" kapsamındaki üç pilot ilden biri olması ve Bingöl Valiliği'yle birlikte yürütülen 5 yılda 500.000 ceviz projesi.

FIRAT KALKINMA AJANSI

AJANSIN AMACI

- Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek,
- Kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak,
- Yerel potansiyeli harekete geçirerek bölgesel gelişmeyi hızlandırmak,
- Sürdürülebilirliği sağlamak,
- Bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak.

Bölgede meydana getirdiği pozitif değişimle ülkemizin gelişmesine ilham kaynağı olan bir kalkınma ajansı olarak TRB1 Bölgesi'nin sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek için gereken plan, program ve araçları hazırlayarak paydaşlarla birlikte uygulamak amacıyla daima yatırımcının yanındadır.

- Kalkınma Ajansları;
- Katılımcı
- Yerelden planlama amaçlı
- Esnek yapıya sahip
- Teknik kapasitesi güçlü

Sürdürülebilir gelişmeye odaklı organizasyonlardır.

VİZYONUMUZ : Bölgede meydana getirdiği pozitif değişimle ülkemizin gelişimine ilham kaynağı olan bir kalkınma ajansı olmak.

MİSYONUMUZ : TRB1 Bölgesi'nin sürdürülebilir kalkınmasını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek için gereken plan, program ve araçları hazırlayarak paydaşlarıyla birlikte uygulamak.

FAALİYETLERİMİZ :

- *Bölgedeki aktörlerin katılımı ile TRB1 Bölge Planı'nı hazırlamak.*
- *Bölgesel kalkınmayı sağlayacak proje ve faaliyetlere mali ve teknik destek sağlamak.*
- *Desteklenen projeleri izlemek ve değerlendirmek.*
- *Bölgenin ulusal ve uluslararası platformda tanıtımını yapmak.*
- *Bölgedeki yatırımcılara bürokratik konularda destek vermek.*
- *Kamu kesimi, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör arasındaki işbirliğini geliştirerek sinerji yaratmak.*
- *Bölgeye proje yaratma kültürünü aşılamak.*

BİNGÖL YATIRIM DESTEK OFİSİ;

- İzin ve ruhsat işlemlerinizi takip ve koordine eden kolaylaştırıcınızdır.
- Bölgedeki önemli gelişmeleri size aktaran güvenilir bilgi kaynağınızdır.
- Bölgenin mevcut durumunu analiz ederek kaynaklarınızı doğru yatırımlara yöneltmenizi sağlayan ve devlet destekleri hakkında sizi bilgilendiren yatırım danışmanınızdır.

TEŞVİK SİSTEMİ

19.06.2012 tarihinde yürürlüğe giren "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar" gereğince desteklenecek sektörler, destek kalemleri ile miktarları açısından Türkiye 6 bölgeye ayrılmış olup Bingöl en fazla desteğin sağlandığı 6. Bölge kapsamındaki 15 il arasında yer almaktadır. Bu durumun etkisiyle 2013 yılında Bingöl ilinde 22 adet yatırım teşvik belgesi alınmış olup öngörülen toplam sabit yatırım tutarı 1.138.912.416 TL ve istihdam sayısı 683 kişidir.

DESTEK UNSURLARI		I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası		✓	✓	✓	✓	✓	✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓	✓	✓	✓	✓	✓
Vergi İndirim Oranı (%)		50	55	60	70	80	90
Vergi İndirimi - Yatırma Katkı Oranı (%)	**OSB Dışı**	**15**	**20**	**25**	**30**	**40**	**50**
	OSB İçi	**20**	**25**	**30**	**40**	**50**	**55**
Sigorta Primi İşveren His. Desteği (Sb. Yatırma Oranı - %)	**OSB Dışı**	**2**	**3**	**5**	**6**	**7**	**10**
	OSB İçi	**3**	**5**	**6**	**7**	**10**	**12**
Sigorta Primi İşveren His. Desteği (Sbt. Yatırma Oranı - %)	**OSB Dışı**	**10**	**15**	**20**	**25**	**35**	**-**
	OSB İçi	**15**	**20**	**25**	**35**	**50**	**-**
Yatırım Yeri Tahsisi		✓	✓	✓	✓	✓	✓
Faiz Desteği (Sbt. yat. tutarının %70'ine kadar, Bingöl için en fazla 900bin TL)	**TL**	YOK	YOK	3	4	5	7
	Döviz	YOK	YOK	1	1	2	2
Gelir Vergisi Stopajlı Desteği		YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	**10**
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği (Destek Süresi)		YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	**10**

Örnek teşvik desteği hesaplama: 1 milyon TL yatırım ve 15 ilave istihdam

Destek Unsuru	Destek Hesaplama		6. Bölge (OSB Dışı)	1. Bölge (OSB Dışı)
KDV İstisnası	1m TL x %18		180.000	180.000
Gümrük Vergisi Muafiyeti	0		0	0
Vergi İndirimi	1m TL x YKO		500.000	150.000
Sigorta Primi İşveren Hissesi	199,19 TL	SPİşvH x ilave istihdam x azami yıl x 12ay)	358.542	71.708
Gelir Vergisi Stopajı Desteği	130,24 TL	GVS x ilave istihdam x azami yıl x 12	234.432	0
Sigorta Primi İşçi Hissesi	143,01 TL	SPİH x ilave istihdam x azami yıl x 12	257.418	0
TOPLAM DESTEK TUTARI			**1.530.392**	**401.708**
DESTEK YOĞUNLUĞU			**153,04%**	**40,17%**

Ankara									
544	Antalya								
905	1191	Bingöl							
912	1081	144	Diyarbakır						
770	1064	146	151	Elazığ					
453	724	1311	1365	1221	İstanbul				
579	446	1434	1424	1320	565	İzmir			
661	947	244	251	101	1114	1190	Malatya		
818	1180	145	276	133	1116	1397	233	Tunceli	
483	489	702	592	556	932	893	548	691	Mersin

Bingöl'ün İlçelerine Olan Uzaklığı

- Genç : 20 Km
- Kığı : 76 Km
- Solhan : 58 Km
- Yayladere : 98 Km
- Yedisu : 133 Km
- Karlıova : 72 Km
- Adaklı : 65 Km

Önemli Telefonlar

- Valilik : 0426 213 10 01
- Bingöl Belediyesi : 0426 213 12 82
- İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü : 0426 213 18 26
- Bingöl Devlet Hastanesi : 0426 213 10 43
- Doğum ve Çocuk Hastanesi : 0426 213 68 44
- Özel Bingöl Hastanesi : 0426 215 00 54
- Hızır Acil Servisi : 112
- Polis İmdat : 155
- Jandarma İmdat : 156
- Alo Trafik : 154

Ulaşım

- Has Bingöl : 0426 214 16 36 - 444 22 12
- Özlem Bingöl : 0426 213 15 32 - 444 23 12
- Cesur Bingöl : 444 23 12
- Lider Bingöl : 444 44 12
- Bingöl Turizm : 0426 214 40 49 - 213 16 22
- DDY Genç İstasyonu : 0426 411 30 27
- THY Acentesi : 0426 213 57 67
- Bingöl Taksi : 0426 213 12 44
- Saray Taksi : 0426 214 12 25
- Gül Taksi : 0426 213 79 26
- Seç Taksi : 0426 213 29 88

Konaklama

- Hotel Sarıoğlu (***) : 0426 213 17 57
- Grand Berti Otel (****) : 0426 215 04 44
- Büyük Bingöl Oteli (***) : 0426 213 68 68
- Otel Çınar : 0426 213 34 01
- Bingöl Öğretmenevi : 0426 213 23 80
- Bingöl Polisevi : 0426 213 19 20
- BİNKAP Resort Hotel (****) : 0426 214 10 96
- BİNKAP Termal Otel : 0426 252 50 03

YEDİSU

KIĞI

ADAKLI

YAYLADERE

FIRAT KALKINMA AJANSI
DEVELOPMENT AGENCY

KARLIOVA

SOLHAN

GENÇ

FIRAT
KALKINMA AJANSI
DEVELOPMENT AGENCY

T.C. Fırat Kalkınma Ajansı
Bingöl Yatırım Destek Ofisi

İnönü Mahallesi, Kültür Caddesi
Kahraman Tatar İş Merkezi No:72 Kat :1 BİNGÖL
Tel :+ 90 (426) 213 57 55 Fax:+ 90 (426) 213 57 56
E-Mail : bingolydo@fka.gov.tr

www.fka.org.tr